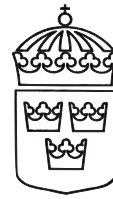

Regeringens skrivelse

2009/10:244

Villkoren för Sveriges kredit till Lettland

Skr.
2009/10:244

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 2 september 2010

Fredrik Reinfeldt

Anders Borg
(Finansdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för den ekonomiska situationen i Lettland, landets genomförande av det reformprogram som presenterats för EU och Internationella valutafonden samt för villkoren för Sveriges kredit till Lettland.

1	Ärendet	3
2	Krediten till Lettland.....	3
2.1	Det ekonomiska läget i Lettland	3
2.2	Lettlands ekonomisk-politiska program.....	4
2.3	Programmets finansiering	5
2.4	Villkoren för Sveriges kredit till Lettland	6
3	Framtida utmaningar.....	7
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 2 september 2010	8

Riksdagen bemyndigade den 17 december 2009 regeringen att under 2010 besluta om kredit till Lettland om högst 720 miljoner euro som ett tillägg till Internationella valutafondens (IMF) och EU:s finansiella stöd till landet. Riksdagen tillkännagav också som sin mening att det var viktigt att regeringen återkom till riksdagen med information om villkoren för krediten i samband med den första utbetalningen av krediten (prop. 2009/10:1 utg.omr. 2, bet. 2009/10:FiU2, rskr. 2009/10:163).

Regeringen beslutade den 23 juni 2010 att underteckna låneavtal för en kredit till Lettland. Krediten uppgår till 720 miljoner euro, vilket för närvarande motsvarar ca 6,8 miljarder kronor. Regeringen gav samtidigt Riksgäldskontoret i uppdrag att handlägga krediten.

I denna skrivelse redogör regeringen för den ekonomiska situationen i Lettland, landets genomförande av det reformprogram som presenterats för EU och IMF samt för villkoren för Sveriges kredit till Lettland. Avslutningsvis behandlas kortfattat förväntade framtida utmaningar för Lettland.

2 Krediten till Lettland

2.1 Det ekonomiska läget i Lettland

I budgetpropositionen för 2010 redogjordes för bakgrunden till den allvarliga ekonomiska krisen i Lettland och dess mest akuta skede (prop. 2009/10:1 utg.omr. 2 avsnitt 11.5). Sedan dess har det ekonomiska läget förbättrats väsentligt. Det branta produktionsfallet har upphört och under första kvartalet 2010 växte BNP med 0,3 procent jämfört med föregående kvartal. För helåret 2010 förutses en minskad BNP jämfört med 2009, men under 2011 väntas BNP växa med över 3 procent.

Importen föll kraftigt 2009, medan exporten utvecklades oväntat starkt. Bytesbalansen har vänts från ett mångårigt underskott till ett överskott på 8,7 procent 2009, och det förväntas bli i samma storleksordning 2010.

Arbetslösheten har ökat dramatiskt. Den steg till över 20 procent under andra halvåret 2009, men väntas börja sjunka långsamt mot slutet av 2010.

Efter flera år med hög inflation skedde en kraftig omsvängning under 2009 och konsumentpriserna började falla. Prisfallet har dock avtagit snabbare än väntat. Under 2010 förutses priserna gå ned med ett par procent för att sedan ligga stilla 2011. Lönerna har också gått ned, även om det är svårt att få fram entydiga uppgifter om nedgångens storlek. Det står dock klart att Lettlands internationella konkurrenskraft har förbättrats, i linje med strategin för Lettlands ekonomisk-politiska program (se avsnitt 2.2).

Läget på de finansiella marknaderna har stabiliserats. Efter att ha legat som högst på ca 35 procent under sommaren 2009 har de korta räntorna legat på nivåer mellan 2 och 5 procent under 2010. Den lettiska statens möjligheter att finansiera budgetunderskottet genom marknadsupplåning

har förbättrats avsevärt. Deprecieringstrycket på landets valuta, latsen, som tidvis var starkt under slutet av 2008 och första halvåret 2009, har upphört. Skr. 2009/10:244

Tabell 1. Lettland. Ekonomiska nyckeldata 2008–2011

Procentuell volymförändring om inte annat anges

	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010*</u>	<u>2011*</u>
BNP	-4,6	-18,0	-3,5	3,3
Privat konsumtion	-5,5	-22,4	-9,0	2,0
Offentlig konsumtion	1,5	-9,2	-10,0	-4,0
Bruttoinvesteringar	15,6	-37,7	-10,0	4,9
Export av varor och tjänster	-1,3	-13,9	5,0	6,0
Import av varor och tjänster	-13,6	-34,2	-6,2	3,0
Bytesbalans (procent av BNP)	-13,0	9,4	8,2	7,3
Arbetslöshet procent av arbetskraften)	7,8	17,3	21,0	19,2
Inflation (årsnitt – procent)	15,3	3,3	-2,0	0,0

* Prognos

Källor: EU-kommissionen och IMF.

2.2 Lettlands ekonomisk-politiska program

Det ekonomisk-politiska program som Lettland har utarbetat tillsammans med EU och IMF syftar främst till att uppnå hållbara offentliga finanser och stärka Lettlands internationella konkurrenskraft. Programmet löpte ursprungligen fram till utgången av mars 2011, men har sedermera förlängts fram till och med den 22 december 2011. Ett viktigt mål för politiken är att Lettland ska skapa de nödvändiga förutsättningarna för att kunna införa euron 2014.

Programmet anger årliga mål för hur budgetunderskottet ska kunna sänkas. Målen överensstämmer med den rekommendation som Ekofinrådet har gett Lettland under förfarandet vid alltför stora budgetunderskott. Således ska underskottet uppgå till högst 10 procent av BNP 2009, 8,5 procent 2010, 6 procent 2011 och 3 procent 2012.

Den tredje översynen av Lettlands program genomfördes av EU och IMF 19 maj–4 juni 2010. Resultatet av översynen diskuterades av EU:s ekonomiska och finansiella kommitté den 24 juni och av IMF:s styrelse den 21 juli 2010. Därvid konstaterades att Lettland hade följt programmet på ett tillfredsställande sätt. Budgetmålet för 2009 nåddes med god marginal. Budgetunderskottet blev 9 procent av BNP. Det finns goda utsikter för Lettland att klara målet för 2010, trots att vissa mindre avvikelser från programmet har gjorts, t.ex. sänkningar av vissa mervärdesskattesatser. Dessa åtgärder hänger delvis samman med att den lettiska regeringen förlorade majoriteten i parlamentet i mars 2010 genom att det största regeringspartiet lämnade koalitionen.

På finansmarknadsområdet har regeringen i Lettland lagt fram en plan för rekonstruktion av Parexbanken. Den lettiska staten är huvudägare i banken sedan slutet av 2008. Enligt planen ska banken delas upp i två delar, där de dåliga tillgångarna samlas i ett särskilt institut, enligt ungefär samma modell som tillämpades framgångsrikt i Sverige under den ekonomiska krisen i början av 1990-talet. Vidare har ett antal åtgärder vidtagits för att stärka den finansiella tillsynen.

En viktig fråga i arbetet med det ekonomisk-politiska programmet har varit att begränsa de negativa sociala verkningarna av åtstramningsåtgärderna, framför allt för de mest utsatta grupperna i samhället. Långivarna EU, IMF, Världsbanken och Norden har starkt betonat vikten av att tillräckliga resurser avsätts för detta ändamål. Det sociala skyddsnätet har sålunda varit undantaget från besparingskrav, och åtgärder för att stärka detta har inte räknats in i budgetunderskottet vid bedömningen av huruvida budgetmålen har uppnåtts. Experter från Världsbanken har gett den lettiska regeringen råd om åtgärder för att motverka de negativa sociala effekterna av budgetkonsolideringen. Den lettiska regeringen har bl.a. avsatt extra medel för aktiva arbetsmarknadsåtgärder och gett kommunerna tillskott för att stärka det sociala skyddsnätet.

2.3 Programmets finansiering

Till det lettiska programmet är kopplat ett internationellt lånepaket uppgående till sammanlagt 7,5 miljarder euro. Av detta belopp svarar de nordiska länderna för 1,9 miljarder euro. Sveriges andel uppgår till 720 miljoner euro eller ca 38 procent av de nordiska lånen.

Tabell 2. Lån till Lettland (miljoner euro)

Långivare	Åtagande	Utbetalat
EU	3 100	2 900
Norden (inkl. Estland)	1 900	0
IMF	1 700	1 200
Världsbanken	400	200
Tjeckien	200	0
Polen	100	0
Europeiska utvecklingsbanken	100	100
Summa	7 500	4 400

Som framgår av tabell 2 har över hälften av de sammanlagda låneåtagandena utbetalats. Hittills har alla utbetalningar kommit från de multilaterala långivarna. Enligt finansieringsplanen skulle den första utbetalningen av de nordiska lånen ha ägt rum i samband med den tredje programöversynen, som avslutades i juli 2010. Som ovan nämnts har emellertid Lettlands ekonomiska läge stabiliserats, och möjligheterna att finansiera budgetunderskottet genom marknadsupplåning har förbättrats avsevärt. Mot den bakgrunden har den lettiska regeringen förklarat att den tills vidare inte har för avsikt att begära någon utbetalning av de nordiska lånen eller andra bilaterala lån.

2.4 Villkoren för Sveriges kredit till Lettland

Villkoren för de nordiska ländernas lån till Lettland regleras av bilaterala avtal, som i allt väsentligt är likalydande för samtliga långgivare. Förhandlingarna om avtalen är slutförda och avtalen kommer sannolikt att kunna undertecknas i slutet av september 2010.

Räntan på utbetalda lånebelopp är rörlig och uppgår till tremånadersräntan för interbanklån i euro (EURIBOR) med ett påslag om 2,75 procent. Löptiden är 12 år, varav de fem första är amorteringsfria. Detta är samma villkor som gäller för de nordiska lånen till Island. I tabell 3 jämförs de största långgivarnas villkor. Det bör noteras att EU också tar ut en administrativ avgift och IMF en löftesprovision, medan inga avgifter tillkommer för de nordiska lånen. Dessutom är de nordiska lånen löptid betydligt längre än övriga långgivares.

Tabell 3. Lånevillkor för Lettland

Långgivare	Ränta	Löptid
Norden	3 mån EURIBOR + 2,75 % (ca 3,5 %)	12 år
IMF	SDR-räntan + 3 % (ca 3,3 %)	5 år
EU	AAA euroobligation (ca 3,2 %)	7 år

Ett krav för att låneutbetalningar ska ske är att det lettiska ekonomisk-politiska programmet följs som överenskommet. Detta prövas i första hand vid de återkommande programöversynerna av IMF och EU. Av denna anledning ska utbetalningar av de nordiska lånen ske inom 45 dagar efter den senast genomförda programöversynen. Lettland har dock möjlighet att begära att en aktuell utbetalning skjuts upp till nästa översyn. På detta sätt kan Lettland spara utbetalningar till dess behov uppstår. Lettland kan dock inte begära ut större belopp än den aktuella utbetalningen enligt planen plus ackumulerade uppskjutna utbetalningar. Ytterligare ett villkor i låneavtalet är att de nordiska långgivarna har rätt att begära att Lettland lämnar ut all sådan information som är relevant för tillämpningen och övervakningen av programmet. Tabell 4 visar planen för de ordinarie utbetalningarna av de nordiska lånen i anslutning till EU:s och IMF:s programöversyner.

Tabell 4. Nordens lån till Lettland (miljoner euro)

	Översyn 3	Översyn 5	Översyn 7	Översyn 9	Totalt
Danmark	115,5	115,5	73,5	73,5	378
Estland	0	0	50	50	100
Finland	99	99	63	63	324
Norge	115,5	115,5	73,5	73,5	378
Sverige	220	220	140	140	720
Totalt	550	550	400	400	1 900

3 Framtida utmaningar

För att Lettlands ekonomi ska kunna återgå till en god tillväxt, arbetslösheten minska väsentligt och hållbarhet uppnås i de offentliga finanserna krävs fortsatt stora ansträngningar från lettisk sida. Den närmaste utmaningen är att få till stånd en budget för 2011, som leder till en minskning av budgetunderskottet till högst 6 procent av BNP. Detta kommer att kräva nya besparingsåtgärder motsvarande drygt 3 procent av BNP. Budgetarbetet försvåras av att Lettland har parlamentsval den 2 oktober 2010. Valutgången är synnerligen osäker. Flera partier har inför valet tagit avstånd från det gällande ekonomisk-politiska programmet. Den nuvarande regeringen arbetar på en lista på tänkbara budgetåtgärder, som ska vara klar före valet i syfte att underlätta den tillträdande regeringens budgetarbete.

För att minska risken för allt för stora budgetunderskott behöver budgetprocessen förbättras i olika avseenden. Den lettiska regeringen arbetar för närvarande med en ny budgetlag, som innehåller förslag om införande av utgiftstak och andra regler som syftar till att stärka budgetdisciplinen. Det finns också behov av att förbättra styrningen och effektiviteten i budgetarbetet. Sverige har under ett år tillhandahållit en expert som bistått det lettiska finansdepartementet i arbetet med dessa frågor.

En annan central uppgift för den lettiska regeringen är att få till stånd en fortsatt förstärkning av landets internationella konkurrenskraft. Vissa resultat har redan uppnåtts, vilka sannolikt har bidragit till den kraftiga omsvängningen i bytesbalansen. Det återstår emellertid mycket att göra på detta område för att Lettland ska kunna uppnå en hållbar tillväxt.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 2 september 2010

Närvarande: statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Bildt, Ask, Husmark Pehrsson, Larsson, Erlandsson, Torstensson, Carlgren, Björklund, Borg, Sabuni, Adelsohn Liljeroth, Björling, Ohlsson

Föredragande: statsrådet Borg

Regeringen beslutar skrivelse 2009/10:244 Villkoren för Sveriges kredit till Lettland